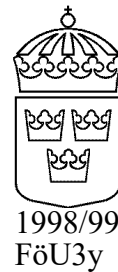

Försvarsutskottets yttrande

1998/99:FöU3y

Preliminära ekonomiska ramar för utgiftsområde 6

Totalförsvar år 2000–2002

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett försvarsutskottet tillfälle att yttra sig över 1999 års ekonomiska vårproposition jämte motioner.

Försvarsutskottet

Regeringen

För år 1999 uppgår de totala anslagen inom utgiftsområdet enligt statsbudgeten till 44,1 miljarder kronor, varav 39,8 miljarder kronor till det militära försvaret, 2,5 miljarder kronor till det civila försvaret och 1,8 miljarder kronor till övrig verksamhet.

Regeringen beslutade den 8 mars 1999 om proposition 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanad försvar. I propositionen föreslår regeringen att nästa försvarsbeslut skall omfatta åren 2002–2004.

Regeringen lägger i denna fram förslag till inriktning avseende den ekonomiska ramen för utgiftsområdet, som för varje år under perioden 2002–2004 skall vara 4 miljarder kronor mindre än ramen för år 2001, samt till att ett omställningsbidrag anslås med 3 miljarder kronor år 2002 och med 1 miljard kronor år 2003. Vidare föreslås att den s.k. teknikfaktorn avskaffas fr.o.m. år 2000.

Utfall	Anslag	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
1998	1999	1999	2000	2001	2002
42 409	44 108	45 609	44 857	44 527	43 538

Förslagen i nämnda proposition innebär inga förändringar av de ekonomiska ramarna för utgiftsområdet för innevarande försvarsbeslutsperiod, dvs. t.o.m. år 2001. Däremot anger regeringen att åtgärder bör vidtas redan fr.o.m. innevarande budgetår, dels för att möjliggöra minskningen av den ekonomiska ramen under nästa försvarsbeslutsperiod, dels för att kunna hantera problemen under innevarande försvarsbeslutsperiod, vilka har medfört att den planerade verksamheten inte rymms inom de beslutade ekonomiska ramarna.

Moderata samlingspartiet föreslår i motion 1998/99:Fi14 yrkande 5 att försvaret engångsvis bör kompenseras för den indragning som skedde vid full tillämpning av anslagsförordningen. Därutöver bör anslagen till materielanskaffning räknas upp med den s.k. teknikfaktorn. Vidare bör anslaget A 2 Fredsfrämjande truppinsatser i sin helhet föras över till utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Moderata samlingspartiets förslag innebär att försvarets ekonomi förstärks under treårsperioden.

Kristdemokraterna anser i motion 1998/99:Fi15 yrkande 4 att den rådande situationen med en försvarsmakt med låg verksamhetsnivå, som innebär att personalen får allt sämre möjligheter att lära sig använda ny materiel, är ohållbar. De ekonomiska ramar som regeringen och Centerpartiet kommit överens om innebär dramatiska nedskärningar för Försvarsmakten. Kristdemokraterna kan inte medverka till ett sådant beslut i ett läge där konsekvenserna inte kan överblickas. För att lösa Försvarsmaktens akuta likviditetsproblem, undvika materieförstöring och en oordnad planeringsprocess, för att höja dagersättningen till totalförsvarspliktiga med 5 kr per dag samt förstärka Kustbevakningens resurser för gränskontroll och miljöskydd med 40 miljoner kronor avsätter Kristdemokraterna 2 790 miljoner kronor mer under perioden är regeringen.

Centerpartiet framhåller i motion 1998/99:Fi16 yrkande 23 att det råder stor samsyn om uppfattningen att det inte är möjligt att genomföra en invasion syftande till ockupation av Sverige. Försvaret bör omstruktureras och kostnaderna minska. Detta är grunden för Centerpartiets samarbete med regeringen i försvars- och säkerhetspolitiken och baseras på 1996 års försvarsbeslut.

Folkpartiet liberalerna anser i motion 1998/99:Fi17 yrkande 4 att regeringsarbetets förvirring har varit fullständig på försvarets område. Folkpartiet vill ha en rationalisering och modernisering av försvaret. För att klara en sådan omställningsprocess behöver omställningsbidraget vara 1 miljard större än regeringen räknar med år 2002.

Försvarsutskottets överväganden

De olika förslagen till preliminära utgiftsramar för åren 2000–2002 i förhållande till regeringens förslag är följande (milj kr):

År	2000	2001	2002
Regeringen	44 857	44 527	43 538
Moderata samlingspartiet	+ 3 001	+ 2 144	+ 1 494
Vänsterpartiet	=	=	=
Kristdemokraterna	+ 1 390	+ 400	+ 1 000
Miljöpartiet de gröna	=	=	=
Centerpartiet	=	=	=
Folkpartiet liberalerna	=	=	+ 1 000

Försvarsutskottet konstaterar att regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 6 Totalförsvaret utgår från den överenskommelse om försvarspolitik som regeringen och Centerpartiet träffade i februari 1999. Förslaget i den ekonomiska vårpropositionen för åren 2000–2002 överensstämmer med dem i *proposition 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanad försvar*, där de ekonomiska riktlinjerna för totalförsvaret läggs fast för nästa försvarsbeslutsperiod.

Försvarsutskottet anser att det i grunden gynnsamma säkerhetspolitiska läget för Sverige motiverar en sänkning av utgifterna för totalförsvärsändamål.

Den hittills tillämpade försvarsplaneringen medför långsiktiga ekonomiska åtaganden t.ex. för personal, anläggningar och beställd försvarsmateriel. Förutsättningarna för att åstadkomma snabba kostnadsbesparingar är begränsade. Dessutom behöver de närtidsproblem och obalanser som uppkommit för Försvarsmakten hanteras. Ett omställningsbidrag behövs därför.

Regeringen kommer att vidta ett antal åtgärder för att minska utgiftstrycket för Försvarsmakten, bl.a. genom att reducera värplikts- och civilpliktsvolymer, senarelägga materielleveranser m.m. Genom ett omställningsbidrag bör likvidetsproblemen i närtid kunna i huvudsak bemästras. Utskottet kan därför ställa sig bakom förslaget att inriktningen bör vara att ramen för totalförsvärsutgifterna sänks med början år 2002.

Försvarsutskottet anser sålunda att riksdagen bör bifalla regeringens förslag till preliminära ramar för år 2000–2002 och bifalla motion Fi 16 yrkande 23 i denna del.

Moderata samlingspartiets (Fi14 yrkande 5), Kristdemokraternas (Fi15 yrkande 4) och Folkpartiet liberalernas (Fi17 yrkande 4) motioner bör i denna del avslås.

Stockholm den 6 maj 1999

På försvarsutskottets vägnar

Henrik Landerholm

I beslutet har deltagit: Henrik Landerholm (m), Tone Tingsgård (s), Christer Skoog (s), Karin Wegestål (s), Stig Sandström (v), Åke Carnerö (kd), Olle Lindström (m), Rolf Gunnarsson (m), Ola Rask (s), Håkan Juholt (s), Berit Jóhannesson (v), Margareta Viklund (kd), Anna Lilliehöök (m), Lars Ångström (mp), Erik Arthur Egervärn (c), Runar Patriksson (fp) och Berndt Sköldestig (s).

1. Henrik Landerholm, Olle Lindström, Rolf Gunnarsson och Anna Lilliehöök (alla m) anför:

Anslagen till Försvarsmakten är otillräckliga för att verksamheten skall kunna bedrivas på ett ansvarsfullt sätt. Det föreligger en allvarlig likviditetsbrist även för år 2000. Försvarsmakten bör därför engångsvis kompenseras för den köpkraftsindragning som – i strid med riksdagens tidigare uttalanden – skedde vid övergången till en full tillämpning av anslagsförordningen. Därutöver bör anslagen till materielanskaffning även fortsättningsvis räknas upp med den s.k. teknikfaktorn. De preliminära ramarna bör räknas upp med 3, 2,1 resp. 1,5 miljarder kronor under de tre åren jämfört med regeringens förslag. Vidare bör anslaget A 2 Fredsfrämjande truppinsatser i sin helhet föras över till utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Moderata samlingspartiets förslag innebär att försvarets ekonomi sammantaget förstärks med ca. 7 miljarder kronor under treårsperioden 2000–2002.

2. Åke Carnerö och Margareta Viklund (båda kd) anför:

De ekonomiska ramar som regeringen och Centerpartiet kommit överens om innebär dramatiska nedskärningar för Försvarsmakten. Kristdemokraterna kan inte medverka till ett sådant beslut i ett läge där konsekvenserna inte kan överblickas. Stora nedskärningar i ett läge när Försvarsmaktens ekonomi utsatts för enorma påfrestningar och instabila regler ger ingen trovärdighet åt viljan att utforma ett nytt försvar. För att lösa Försvarsmaktens akuta likviditetsproblem, undvika materieförstöring och en oordnad planeringsprocess avsätts 1,7 miljarder kronor för återstoden av innevarande försvarsbeslutsperiod. År 2002, som är första året på nästa försvarsbeslutsperiod, tillförs 1 miljard kronor. För att höja dagersättningen för de totalförsvarspliktiga och förstärka Kustbevakningens resurser för gränskontroll och miljöskydd till sjöss avsätts sammanlagt 90 miljoner kronor år 2000.

3. Runar Patriksson (fp) anför:

Folkpartiet vill ha en rationalisering och modernisering av försvaret. För att klara en sådan omställningsprocess behöver omställningsbidraget vara 1 miljard större än regeringen räknar med år 2002. Även en minskning av antalet värnpliktiga ger utrymme för en större materielbudget.

Till finansutskottet.....	1
Försvarsutskottet.....	1
Regeringen.....	1
Motionerna.....	2
Försvarsutskottets överväganden.....	2
Avvikande meningar.....	4